

واکاوی زیست‌بوم دانشگاه کارآفرین در آموزش عالی کشاورزی:

کاربرد روش‌شناسی سامانه‌های نرم

محمد شریف شریف‌زاده^۱، غلامحسین عبدالله‌زاده^۲ و مهنوش شریفی^۳

۱- دانشیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، گرگان، ایران (sharifsharifzadeh@gmail.com)

۲- دانشیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، گرگان، ایران

۳- مدرس مدعو دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

چکیده

شناخت و مدیریت سازوارشونده تحول نظام‌های دانشگاهی و گذار نسلی آن‌ها؛ به دلیل تعدد کنشگران و دست‌اندرکاران و نیز ابعاد چندگانه و هم‌وابسته؛ نیازمند رویکرد و روش‌شناسی سیستمی است. این تحقیق دانشگاه پژوهانه به لحاظ هدف کاربردی بوده و در پی تحلیل زیست‌بوم دانشگاه کارآفرین در آموزش عالی کشاورزی مبتنی بر موردکاوی تجربی است. مورد مطالعه در این تحقیق، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان بود که تلاش نهادمندی را برای گذار به دانشگاه کارآفرین آغاز نموده است. این تحقیق با بهره‌گیری از روش‌شناسی سامانه‌های نرم به انجام رسید. اطلاعات مورد نیاز از طریق تحلیل اسنادی و مصاحبه نیمه‌ساختارمند با نمونه‌ای برگزیده از مدیران، اعضای هیأت علمی، کارشناسان، دانشجویان و دانش‌آموختگان منتخب به دست آمد. با تحلیل موقعیت مسئله‌مند، ارائه تصور غنی، تحلیل کاتوو و تعاریف ریشه‌ای از زیست‌بوم دانشگاه کارآفرین به عنوان گام‌های کلیدی مرسوم در فرآیند روش‌شناسی سامانه‌های نرم، مجموعه‌ای از اقدامات نهادی بهبودگرا برای توسعه زیست‌بوم کارآفرینی در دانشگاه پیشنهاد شد. با تحلیل روایت کیفی صورت گرفته، ابعاد کلیدی زیربرای موقعیت مسئله‌مند شناسایی شد: (۱) ناکامی دانشگاه در پرورش دانش‌آموختگان کارآفرین برای غنابخشی به بازار کار؛ (۲) فقدان برنامه‌مندی راهبردی دانشگاه برای تحول متوازن و توسعه یکپارچه زیرساخت‌ها و رشد همه‌جانبه شاخص‌های عملکردی؛ (۳) ضعف حکمرانی شایسته و یکپارچه آموزش عالی و ناهمگرایی و ناهم‌زمانی سطوح این نظام؛ (۴) عدم توسعه منسجم ساختاری برای پیشبرد کارآفرینی؛ (۵) انگاره نادرست گذار دانشگاهی مبتنی بر اولویت‌بخشی به کارکرد کارآفرینی به قیمت کم‌رنگ شدن کارکرد و زوال بنیه آموزش و پژوهش دانشگاه؛ (۶) چالش شکل‌دهی شبکه اجتماعی نهادی فراگیر یا محوریت یک دانشگاه درون‌گرا. درس‌های آموخته از تجربه موردی حرکت یک دانشگاه در مسیر کارآفرینانگی با چشم‌انداز تحقق زیست‌بوم دانشگاه کارآفرین، مبین لزوم گذر از چالش‌های متعدد بهم‌مرتبط است.

واژه‌های کلیدی: زیست‌بوم کارآفرینی، آموزش عالی کشاورزی، دانشگاه کارآفرین، روش‌شناسی

سامانه‌های نرم